

DOOR LIEFDE GETROKKEN

Een verhaal

door

MARIE

NIJCKERK, G. F. CALLENBACH.

Door liefde getrokken

EEN VERHAAL

DOOR

M A R I E

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I.

Het was een prachtige dag omstreeks half November ; de winter was vroeg ingetreden ; dichte sneeuwvlagen hadden velden en straten met een wit kleed overdekt, daarop was een flinke vorst gevolgd, en nu stond de zon schitterend aan een helder blauwen hemel.

»Naar buiten, naar buiten!« scheen zij iedereen, vooral den kinderen, vroolijk toe te roepen, »naar het ijs, waar ge zoo heerlijk kunt schaatsen rijden, in de veerkrachtige opwekkende winterlucht, — naar de bosschen, waar de kleinste takken der boomen schitteren en flonkeren, als waren zij getooid met paarlen en diamanten !«

Nu, de naar school gaande kinderen zouden wat gaarne aan die vriendelijke roepstem der zon hebben gehoor gegeven, — met loome schreden staken zij het schoolplein over, — de wensch om wetenschap en kennis te vergaderen was dien morgen uiterst gering ! Gelukkig, het was Woensdag, dus een halve schooldag ! — van middag, ja, dan zouden zij genieten als echte Hollandsche kinderen, wier hart van vreugde klopt bij de gedachte aan ijsvermaak en sneeuwballen gooien. Het was waarlijk geen gemakkelijke taak voor den meester, die een groote klasse jongens voor zich had ; telkens dwaalden hunne blikken verlangend af naar buiten, naar de sneeuw op daken en boomen, naar de zon, die zoo vriendelijk naar binnen keek, alsof zij haar vriendjes wilde waarschuwen, dat al die heerlijkheid wellicht niet van langen duur zou

zijn. Vooral het rekenuur was een ware geduldsbeproeving voor den meester; zelfs Wim, een jongen met roode wangen en helder bruine oogen, die altijd de eerste was om een flink antwoord te geven, scheen maar geen juiste oplossing te kunnen vinden, en zat hem nu zoo droomerig aan te staren, dat de meester verwonderd vroeg: »Zeg, Wim, waaraan denk je toch?»

»Ik kan het niet helpen, meester,« was het antwoord, »maar ik moet den heelen tijd denken aan de heerlijke glijbaan op het bergje!»

Een luid gelach begroette het openbartige antwoord van Wim, dat zoo echt hun aller gedachten had uitgedrukt. Gelukkig, de onderwijzer was zelf een vroolijke, prettige jongen geweest, en juist omdat hij zich zoo goed kon verplaatsen in hun lief en leed, had hij veel invloed op zijn leerlingen. »Hoor eens, Wim,« zeide hij ernstig maar vriendelijk, »dat is nu alles goed en wel, en ik kan er in komen dat jullie naar buiten verlangt, — maar een flinke jongen moet ook zijn gedachten en wenschen weten te beheerschen; komaan, nu nog eens goed je best gedaan, en dan zullen wij het er vandaag bij laten!»

Wim zag meester berouwwol aan; de gedachten aan sneeuwballen en glijbaantjes werden met kracht teruggedrongen, en toen het vraagstuk helder en juist was beantwoord, werd de les voor geëindigd verklaard.

Weldra stormde het vroolijke troepje naar buiten, vol van heerlijke plannen voor den vrijen middag: eerst naar huis koffie drinken of eten, en dan — naar de bevroren plassen, naar de glijbaan, naar het sneeuwveld! Een vijftal jongens bleef nog toeven aan den hoek van een straat, waar een extra-goede gelegenheid was voor het maken van een glijbaan; »jongens,« riep plotseling een hunner, »toe, verstop je gauw achter het schuurtje! daar komt Simon, de jodenjongen! — kijk eens, hij heeft zijn grootvaders jas aan! — verstop je gauw, — hij heeft ons nog niet gezien, — als hij meteen voorbij

komt, bombardeeren we hem flink met sneeuwballen !« — »Ik dank voor de grap,« zei Wim, die er ook bij was, »ik doe niet mee, Tom ; vijf tegen één, dat is laf, en dan nog wel in 't geniep !« en fluitend gleed Wim den anderen kant uit. »'t Is een flauwe ui, Tom,« riep een tweede, en gleed Wim achterna. Twee vriendjes bleven bij Tom, zijn trouwe metgezellen en helpers bij de verschillende stukjes, die hij nogal eens uithaalde ; het drietal wapende zich met sneeuwballen, en wachtte zoo de komst af van den armen, geen kwaad vermoedenden Simon. Deze, ongeveer veertien à vijftien jaar oud, een zwakke knaap met gebogen houding, naderde langzaam ; hij duwde een oude kleine slede voort — de weg was hier hobbelig, — hij moest voorzichtig zijn, want in de slede zat zijn eenig zusje, het driejarige Roosje, Simons lieveling en grootste vreugd in zijn dikwerf zoo moeielijk leven. Naast den zak, waarin hij allerlei oude zaakjes ophaalde, had Simon een warm, makkelijk plaatsje voor Roosje gemaakt, met stroo en een stukje karpert, en daar zat nu kleine Roos heel gelukkig, met oogjes die schitterden van ongekend genot. Zij rekte het halsje, om beter op den weg te kunnen zien ; »stil zitten, Roosje,« vermaande Simon, »het gaat hier moeielijk, de sleë zou omvallen, — daar, bij het schuurtje is de weg erg glad en hobbelig ;« — nauwelijks heeft hij uitgesproken, of sneeuwbal op sneeuwbal vliegt om hem heen, langs zijn ooren, tegen zijn wangen, in de sleë op Roosje, die begint te schreien. »Heb je je grootvaders jas aan ?« wordt hem met een scheldnaam toegeroepen ; een luid gelach weerklinkt ; wederom een sneeuwbal, nu vlak in zijn oogen, — hij wordt er door verblind, struikelt, — en de sleë valt om : de inhoud van den zak is verspreid over den weg — kleine Roos ligt schreiend op den grond. Gelukkig, zij is niet bezeerd ; haastig kruipt zij op, want zij is bang voor die stoute jongens, die arme kleine Roos, en angstig verbergt zij het betraande gezichtje in

Simons oude jas. Een oogenblik staat Simon als versuft, maar slechts een oogenblik; — hij richt zich op — dreigend strekt hij den arm uit naar zijn aanvallers, — het vaalbleek gelaat wordt hoog gekleurd, — onheilspellend schitteren de vurige zwarte oogen. »Jij, valsche christenjongens!« roept hij uit met trillende stem, »je bent slecht! wat — jij hebt alles wat je noodig hebt, je hebt warme kleeren, warm eten, en je bespot den armen jodenjongen, die een oude dunne jas heeft, die werken moet om brood te verdienen voor zijn zwakke moeder en zijn zusje. — Je kunt spelen overal, in je tuin, in je huis, — en je plaagt den armen Simon, — je gooit zijn sleê omver, en zijn zusje op den grond. — Ik haat je, — ik veracht je!« — en toornig balde hij de vuist, — »ik vloek je — ik zal den God Israëls vragen je te straffen, jij slechte, valsche christenjongens!«

De drie knapen hadden Simon eerst verschrikt aangestaard; was dat dezelfde arme jodenjongen, die daar nu hoog opgericht, dreigend voor hen stond, en hun zulke vreeselijke woorden toevoegde? — de twee vriendjes van Tom hadden zich reeds heel verlegen stilletjes verwijderd; Tom zelf wachtte even, hij wilde Simon nog spottend iets toeroepen, maar de spotlach bestierf op zijn lippen, toen hij zag naar dat door toorn zoo geheel veranderde gelaat; ook hij verwijderde zich zoo gauw mogelijk. Hij keek nog even om, en tot zijn schrik zag hij in de verte zijn zusje Nelly, — zij scheen alles gezien en gehoord te hebben, — zij liep naar Simon toe, en had iets in de hand! — Wat zou zij gaan doen? — Als zij het maar niet tehuis ging vertellen, dan was het mis, want zijne ouders hadden hem al dikwijls bestraft, omdat hij andere kinderen plaagde of hen bespote. Nu, hij zou Nelly wel overhalen om niets te zeggen.

HOOFDSTUK II.

Nelly.

Ja, Nelly had alles gezien en gehoord; zij had hare zwakke tante bezocht, want zij was jarig, en tante, die met het koude weder niet uit kon gaan, had Nelly laten vragen om even bij haar aan te komen na schooltijd; zij wilde haar jarig petekind gaarne zelve gelukwenschen. Tante had Nelly een mooien nieuwen gulden gegeven; daarvoor moest zij zich nu maar een aardig presentje koopen. Nelly was het eenige zusje van Tom, twee jaar jonger dan hij. Nelly was tien en Tom twaalf jaar oud. Zij was verschrikt achter een boom blijven staan, toen zij zag hoe Tom met twee vriendjes dien armen jodenjongen met sneeuwballen gooide, dat was toch al te erg! — »Zal ik Tom roepen?« dacht zij, »maar het zal niet helpen, — hij zal het voor mij niet laten, en kwaad worden, als ik er mij mede bemoei!« — Daar ziet zij de slede omvallen, het kleine meisje schreiend op den grond liggen, — en tegelijk hoort zij de vreeselijke woorden van Simon. Ontzet luisterde zij — hoe — hij zal onzen lieven Heer vragen om Tom te straffen — haar eenig broertje zal ongelukkig worden! — Onze lieve Heer zal zeker doen, wat Simon vraagt, want Tom is heel, heel ondeugend — het is slecht van hem dien armen jongen zoo te plagen! — Maar toch, zij heeft haar broertje zoo lief, hij kan zoo prettig met haar spelen. — Wat zal zij beginnen? . . . de jongens zijn allen weggegaan, de jodenjongen staat alleen bij de omgevallen sleë — hij zet ze weer recht, en beurt er zijn zusje in. . . . Wat doet hij nu? . . . hij trekt zijn jas uit — wikkelt Roosje er in. . . . »Arme kleine Roos,« zegt hij, »je zou kou vatten en ziek worden, blijf er maar

goed onder, terwijl Simon alles bij elkaar zoekt!« — Nelly ziet hoe dun Simon gekleed is, — hij heeft niet eens een warmen borstrok aan . . . hij zal ziek worden, dat is dan ook de schuld van Tom . . . »Wat moet ik doen, wat moet ik doen?« vraagt zij snikkend, en tegelijk kijkt zij rond, als hoopte zij bij iemand raad of hulp te vinden. Daar ziet zij in een winkel aan den overkant warme doeken voor het venster hangen, en een straal van vreugde verheldert het lieve bezorgde gelaat. »Wacht,« zegt zij, »ik zal gauw een warmen doek koopen voor den gulden van Tante, — als ik dien het kleine meisje omsla, kan Simon zijn jas weêr aantrekken.«

Zoo gedacht, zoo gedaan; — zij snelt den winkel in. »Juffrouw«, zegt zij haastig, »wilt u mij als het u belieft een warmen doek geven voor dat kleine jodenmeisje in de sleê, — dan kan haar broer zijn jas weer aan doen. Hier is een gulden, ik kom dadelijk hooren of het genoeg is!« — De juffrouw ziet eerst verwonderd naar het ontroerde gezichtje van Nelly, toen door de open deur naar het kind in de sleê; — zij begrijpt het lieve meisje, dat verlangend naar de warme doeken kijkt, want haar hart klopt deelnemend voor allen die lijden of in nood zijn. — »Wacht,« zegt zij vriendelijk, »hier is er een, die zal juist van pas zijn en is niet eens duur!« — Ja, die is heerlijk,« roept Nelly verblijd. Zij loopt zoo hard als zij kan naar de sleê, neemt de oude jas weg, en legt den warmen doek over Roosje. »Toe, Simon,« zegt zij vriendelijk, »trek gauw je jas weer aan . . . het is zoo koud! — je zusje mag den doek houden,« en tegelijk knoopt zij den doek om Roosje heen, zoodat armpjes en handjes er lekker warm in zitten. — Simon weet niet wat hem overkomt, — hij trekt zijn jas weer aan en ziet verbaasd toe, hoe dat lieve meisje zijn zusje warm instopt. — »Simon,« zegt zij daarna met haperende stem, terwijl haar oogen zich vullen met tranen, »die jongens waren heel ondeugend; de grootste

was mijn broertje Tom; — het is slecht van hem je zoo te plagen,« gaat ze driftig voort, »heel, heel slecht! — maar, Simon, ik vind het zoo vreeselijk dat je onzen lieven Heer zult vragen om hem te straffen — och toe,« zegt zij schreiend, »doe het toch niet, — ik zal zoo bedroefd zijn, als Tom ongelukkig wordt!« en smeekend ziet zij Simon aan. — Simon antwoordt niets, — hij is geheel van streek, — is het een vriendelijke engel die hem toespreekt in de gedaante van dat blondlokkige meisje met haar zachte smeekende oogen? Hij weet niet wat hij zeggen zal. Nelly meent dat hij nog boos is en vervolgt snikkend met nog meer aandrang: »Je mag niet zoo boos zijn, Simon. De Heer Jezus heeft gezegd dat wij moeten bidden voor degenen, die ons kwaad hebben gedaan, — dat wij hun vergiffenis moeten schenken; — de Heer Jezus heeft ook gebeden voor de Joden, die Hem hebben mishandeld en bespot, — die Hem aan het kruis hebben genageld! toe, Simon, zeg dat je niet meer boos bent op Tom, — zeg dat je niet aan onzen lieven Heer zult vragen om Tom te straffen!« en smeekend grijpt zij zijne hand. — Plotseling begrijpt Simon, wat zoo dringend van hem wordt afgesmeekt; met ernstige stem antwoordt hij:

»Simon zal den God Israëls vragen de christenjongens niet te straffen, omdat het christenmeisje goed voor zijn zusje is geweest, en vriendelijk heeft gesproken tegen den armen jodenjongen.« — Daarop gaat hij voort met de op den grond verspreide stukjes ijzer, oude schoenen, enz. in den zak te bergen, en zonder een woord meer te zeggen, vertrekt hij met de sleë.

»Dankje, Simon, dank je wel!« roept Nelly hem verheugd toe, »ik ben zoo blij dat je niet meer boos bent op Tom!« Zij blijft de slede nog nakijken, en ziet hoe Roosje een handje heeft vrijgewerkt; het kleine ding gaat in de sleë staan om hare vriendelijke verzorgster toe te wuiven. »Nu naar den winkel, om te vragen hoe-

veel de doek kost,« zegt Nelly, met oogen stralende van vreugd; — »hè, juffrouw, hoe goedkoop!« roept zij verbaasd uit, toen deze haar van den gulden drie kwartjes terug geeft. — »Ja,« zegt de juffrouw, die het tooneeltje uit de verte met aandoening had gadeslagen, op vriendelijken toon, »ja, ziet u, de doek was een weinigje verkleurd, en dan ben ik blij als ik het goed tegen een klein prijsje van de hand kan doen, — ik blijf er anders mee zitten.« — »Moe zal niet weten waar ik blijf,« denkt de jarige Nelly, en met een vroolijk »dag juffrouw, dank u wel!« loopt Nelly naar huis zoo gauw als zij maar kan, — Tom staat haar al op te wachten. »O Tom, wat ben je een nare jongen,« roept zij hem verontwaardigd toe, — »hoe slecht van je om dien armen Simon zoo te plagen! — Als Pa en Moe het hooren . . .« Tom laat haar niet uitspreken, hij slaat den arm om Nelly's hals, en zegt vleierend: »Toe, Nel, wees nu eens heel lief op je verjaardag, en zeg er niets van; — Pa is, omdat je jarig bent, expres vroeg uit de stad gekomen, en wil met ons gaan schaatsenrijden . . . Ik mag stellig niet mee, als je het vertelt!« — »Naar het ijs met Pa, en Tom niet mee, — dat zou al te erg zijn,« denkt Nelly; en zij vraagt: »Als ik er niets van vertel, zul je dan Simon nooit weër plagen, Tom, belooft je mij dat?« Tom knikt toestemmend, hij had het al bij zichzelf voorgenomen, het was ook wel wat bar geweest. »Zeg, Tom,« voegt Nelly er fluisterend bij, »Simon heeft gezegd dat hij niet aan onzen lieven Heer zal vragen om je te straffen, — ik was er zoo bang voor!« —

»Je bent een dwaze kleine zus,« zegt Tom schijnbaar onverschillig, maar in zijn hart was hij o zoo blij! die woorden van Simon hadden hem zoo akelig in de ooren geklonken, — hij moest er telkens aan denken! — Nelly liep vroolijk naar binnen, gevolgd door Tom; »komt, kinderen, krijgt gauw je schaatsen, anders wordt het te laat!« riep mijnheer Grave hun toe; maar eerst vertelde

Nelly nog even aan haar moeder dat zij van Tante een mooien nieuwen gulden had gekregen; »ik heb er een kwartje van uitgegeven, Maatje; zal u mij niet vragen wat ik er mee gedaan heb?» en smeekend hief zij het blozende gezichtje op tot hare moeder. »Neen, mijn lieveling,« was het antwoord van Mevrouw Grave; liefkozend streek zij haar hand over het blonde hoofdje; zij zag wel aan die trouwe heldere kinderoogen, dat Nelly's kwartje een goeden weg had gevonden.

HOOFDSTUK III.

Simons tehuis.

Vrouw Abels, de moeder van Simon en Roosje, had het armoedige vertrek weder opgeruimd; na den karingen maaltijd was Simon uitgegaan en had zijn zusje in de slede meegenomen. Het was dus een rustige middag, — nu, dien kon zij best gebruiken voor het opknappen van allerlei oud goedje en het stoppen van kousen. Het was een moeielijk werk, want er was niet veel goeds bij het bundeltje, dat zij voor den dag haalde, maar vrouw Abels was overlegend en kon goed met de naald overweg, zoodat van de oude zaakjes dikwijls nog meer terecht kwam dan men aanvankelijk wel gedacht zou hebben. Twee jaar geleden was haar man gestorven; hij had een lang, moeielijk ziekbed gehad, de laatste spaarpenningen waren er mede henen gegaan, en de arme weduwe bleef met hare twee kinderen in zeer kommervolle omstandigheden achter. Ja, zij kon terug zien op vele donkere uren, op uren van zorg en onrust, toen het water bijna tot aan de lippen was gekomen, uren

van lichaams- en zielelijden, maar Godlof, ook op oogenblikken van heilige vreugd, en deze had zij te danken aan een schat, haar meer dan alles waard, een schat, dien zij ook nu voor den dag haalde, eer zij zich aan den arbeid zette. Het was haar Bijbel — de Bijbel haar door eene buurvrouw, die zij in tijden van zwakte dikwijls liefdevol had bijgestaan, op het sterfbed gegeven. O, die Bijbel kon getuigen van bittere tranen in dagen van lijden en strijd, maar ook van dankbare vreugde-tranen, als de heerlijke Evangeliewoorden troost en vrede hadden uitgestort in het onrustige, twijfelmoedige hart ! Vijf jaren waren ongeveer verlopen sinds vrouw Abels bij de zwakke buurvrouw, eene vrome christin, haren Heiland had leeren kennen, en sinds dien tijd, o, welk eene verandering in haar zieleleven ! Haar geheele hart ging uit naar den Zaligmaker, die ook haar, de dwalende, tot een Zijner schapen had gemaakt. — Haar man, een streng, oprecht Israëliet, kon geen enkele afwijking van de wettelijke inzettingen gedoogen ; zijn hart ontstak in zijn binnenste, toen hij langzamerhand bemerkte, dat de leer der Christenen indruk begon te maken op zijne vrouw ; — men zeide hem dat zij eenige malen de Christelijke godsdienstoefening had bijgewoond ; — eens zelfs had hij bij zijne tehuiskomst een predikant uit Amsterdam ontmoet, die, vroeger ook Israëliet, het zich nu tot levenstaak stelde, om het heerlijk Evangelie-woord aan zijn dwalende geloofsgenooten te verkondigen. In hevige drift ontstoken, had Abels hem op ruwe wijze den toegang tot zijne woning ontzegd ; hij had zijne vrouw haar ontrouw verweten, — hij had haar gesmeekt, haar gedreigd, en zij, met doodsbleek gelaat, met de oogen vol tranen, had hem geantwoord : »ik kan niet anders, David, — ik moet Gode meer gehoorzamen dan de menschen !« — Het waren vreeselijke oogenblikken voor haar geweest, toen haar man en haar eenigé broeder, twee die haar zoo lief waren, haar met scherpe

verwijtingen overlaadden, haar het recht ontzeiden zich met de opvoeding van haar kinderen te bemoeien! In de eenzame uren, die daarop volgden, had zij gestreden, geworsteld; met haren Bijbel aan het hart gedrukt, was zij op hare knieën gevallen; — »Heere Jezus,« was de angstkreet harer ziel geweest, »help mij, — red mij!« — en dan was het zachtjes aan stil geworden daar binnen — een verheerlijkte uitdrukking verspreidde zich over het bleeke, afgetobde gelaat. Wie riep haar toe: »Zalig zijn zij, die vervolgd worden om Mijnentwille, want hunner is het koninkrijk der Hemelen!« — was het haar niet, als lag zij, gelijk de boetvaardige zondares, aan de voeten van haren Heiland, als hoorde ook zij de troostvolle woorden: »Vrees niet, geloof alleenlijk!« — dan stond zij op, gesterkt voor den strijd, gesteund in het dragen van haar kruis. Niet lang daarna werd haar man door eene ernstige slepende ziekte aangetast; hij was dikwijls ongedurig, prikkelbaar, doch haar geduld was onuitputtelijk; zachtmoedig verdroeg zij zijne onverdiende klachten, geen opoffering was haar te groot om zijn lijden te verlichten. Haar geduldige liefde trof hem meer dan zij in het begin vermoedde; hij zag hoe zij, wanneer zij hem in rust waande, haren Bijbel ter hand nam, doch hij maakte geen aanmerkingen meer.

Op een avond had hij haar reeds geruimen tijd peinzend gadeslagen, toen zij, meenende dat hij sliep, weder troost zocht in het gebed en in het haar zoo dierbare Bijbelboek. Over haar bleek gelaat kwam een liefelijke glans, afstraling van den innerlijken vrede, ook onder strijd en lijden, dien de wereld niet geven, doch ook niet rooven kan! — »Nora,« zeide Abels plotseling, »lees mij voor, wat gij voor u zelve gelezen hebt!« — Het was de opwekking van Lazarus; — hij luisterde aandachtig, met gesloten oogen; »de drie en twintigste psalm,« verzocht hij, toen zij ophield, en met zachte bevende stem las zij: »de Heer is mijn Herder, mij zal

niets ontbreken . . . al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou geen kwaad vreezen, want Gij zijt met mij, Uw stok en Uw staf die vertroosten mij.« — »De Heer zal licht geven,« fluisterde de zieke, en sloot wederom de oogen, als in den slaap; — een paar uur later, zonder dat iemand het vermoedde, was hij zachtkens ingesluimerd. Die laatste woorden van haren man herhaalde de arme weduwe dikwijls bij zich zelve in de moeielijke dagen die nu volgden; het scheen alsof het hart van Simon, haar eenigen zoon, steeds meer van haar vervreemde. Hij had het karakter zijns vaders, was ernstig en nauwgezet, maar had ook evenals deze een grooten afkeer van het christelijk geloof, en werd daarin versterkt door zijnen oom, die geen gelegenheid liet voorbijgaan om hem er op te wijzen, hoe zijne moeder al meer en meer afweek van het oude geloof der vaderen. Hij smeekte zijne moeder weer naar de synagoge te gaan, — de godsdienstoefening der christenen niet meer bij te wonen, — hij verliet het vertrek met somberen blik, wanneer zij haren Bijbel uit het kastje nam, en eens toen zij hem wilde overhalen om naar de heerlijke Evangeliewoorden te luisteren, riep hij, in drift opstuiwend: »Moet ik worden zooals de christenjongens? wat doen zij? — eeren zij den naam des Heeren? — neen, zij vloeken, zij spotten! eeren zij den Sabbat? — neen, zij dobbelen, zij spelen! — eeren zij hunne ouders? — neen, zij verkwisten hun geld, — moet ik worden zooals zij?« — Vrouw Abels zuchtte; ja, zij wist het, zij gevoelde het, — het voorbeeld van zooveel christenkinderen, jongens en meisjes, moest haar zoon sterken in zijn afkeer van het christelijk geloof! — »Mijn God, geef licht!« smeekte zij, »Heere Jezus, ontferm U over mij en over mijn kinderen!« — Dergelijke overpeinzingen vervulden hare ziel, toen Simon en Roosje huiswaarts keerden; Roosje liep vroolijk naar moeder toe met den doek, dien Nelly haar met zooveel zorg had

omgeknoopt. »Hebt gij dien doek voor uw zusje gekocht, Simon?« vroeg zij verwonderd. »Nee moeder,« antwoordde hij kortaf, »een meisje heeft hem aan Roosje gegeven.« — Het kind babbelde al voort van stoute jongens, van de sleê die omviel, van o zoo'n mooie lieve juffrouw, — moeder keek Simon vragend aan, doch hij zeide niets en verliet de woning zoo spoedig mogelijk. In den avond echter, na afloop zijner verschillende bezigheden, nam hij niet, zooals hij gewoonlijk gaarne deed, een oud boek, dat hij hier of daar had opgehaald, ter hand om te lezen; — hij ging ook niet naar zijn oom, toen Roosje naar bed was, maar bleef stilzwijgend aan de tafel zitten, het hoofd op de handen gesteund. »Zou hij ziek zijn?« — dacht moeder, en keek van terzij onrustig naar haar jongen. Hij was tegenwoordig zoo gesloten, — hij uitte zich zoo weinig tegen zijn moeder — op haar vragen kwamen meestal zulke korte, bittere antwoorden. Plotseling richtte hij het hoofd op; — »moeder,« vroeg hij, »heeft Jezus gezegd dat men zijn vijanden moet liefhebben? — heeft Hij voor Zijne vijanden gebeden?« — »Ja, mijn jongen,« was haar antwoord, terwijl een hoog rood haar bleeke wangen kleurde, »zal ik het je voorlezen, Simon?« — Hij zeide niets; moeder nam haar Bijbel, en las: »Gij hebt gehoord dat tot de Ouden gezegd is: — Gij zult uwen naaste liefhebben, en uw vijand zult gij haten, maar Ik zegge u, (het is de Heer Jezus die spreekt, Simon), Ik zegge u: — hebt uwe vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wel dengenen, die u haten, en bidt voor degenen, die u geweld aandoen, en die u vervolgen.« — Zij sloeg het drieëntwintigste hoofdstuk van Lukas op en las hem de Kruisgeschiedenis voor: »Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen!« herhaalde zij met trillende stem.

Simon bewaarde het stilzwijgen, toen Moeder ophield met lezen. »O, Simon,« ging zij met geestdrift voort,

»wat heeft onze groote Profeet, wat heeft Jesaja van onzen beloofden Messias voorspeld? — zegt hij niet: Hij was veracht en verdrukt, en wij hebben Hem niet geacht . . . Hij heeft onze krankheden op zich genomen, onze smarten, die heeft Hij gedragen . . . Hij is om onze overtredingen gewond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld . . . als een lam werd Hij ter slachting geleid . . . Hij is met de overtreders gesteld geweest, Hij heeft veler zonden gedragen, Hij heeft voor de overtreders gebeden! —

Zie, Simon, zóó heeft Jezus van Nazareth gestreden en geleden; dat alles heeft Hij gedaan. Hij was het schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders; Hij, het groote zoenoffer, waarop alle offers wezen, — waarvan de Profeten hebben getuigd en geprofeteerd!« — Zij zweeg, overmand door innerlijke ontroering, — Simon zeide niets, — hij staarde peinzend voor zich uit; »goeden nacht, moeder!« sprak hij eindelijk, en ging het zoldertrapje op naar zijn armoedige legerstede. »Goeden nacht, mijn jongen, — God zegene je, Simon!« —

Nog een oogenblik bleef Simon staan, eer hij zich ter ruste legde, — een schitterende ster wierp haar vriendelijke stralen door het kleine zoldervenster; — Simon hief zijne oogen ten hemel; »God Israëls,« smeekte hij, »straf de jongens niet, die mij hebben kwaad gedaan en uitgejouwd — zegen hen — zegen het christenmeisje dat ons heeft welgedaan; — wijs mij den weg dien ik gaan moet.«

HOOFDSTUK IV.

Het wordt licht.

Ruim veertien dagen waren voorbijgegaan ; Tom en Nelly hadden het gebeurde op den Novemberdag geheel vergeten, maar dit was niet het geval met Simon ; hij moest telkens denken aan de woorden van Nelly, aan hetgeen zijne moeder hem dien Woensdagavond uit haren Bijbel had voorgelezen. Hij vermeed het gezelschap van zijnen oom en andere geloofsgenooten, hoeveel moeite deze zich ook gaven om hem in hunnen kring te roepen ; hunne wijze redeneeringen, zoo streng, zoo geheel zonder liefde, lieten hem nu koud ; — hun bittere spottende vraag : »gaat ge uw moeder achterna ?« verwekte, o wonder, geen ergernis in zijn hart, integendeel, hij gevoelde een zeldzame ontroering, — hij kon er zich geen rekenschap van geven — hij begreep zich zelven niet ! Des avonds bleef hij tehuis, maar Roosje pruttelde, alle kunstjes die zij bedacht, schenen niet meer, zooals vroeger, invloed op hem te hebben, — Simon was stil en in zich zelven gekeerd, en wanneer hij somtijds met kleine zus speelde, ging het niet van harte, — Roosje had er spoedig genoeg van. Hij verliet niet meer het vertrek, wanneer moeder des avonds haren Bijbel te voorschijn haalde, maar bleef stil zitten, in nadenken verzonken, en vrouw Abels las, zonder iets te vragen, hardop de heerlijke woorden, welke de predikant te Amsterdam voor haar met zooveel zorg in het Oude Testament had aangeteekend, evenals de profetieën in het Oude Testament, die in den Heiland der wereld zoo heerlijk tot vervulling zijn gekomen. Moeder begreep maar niet hoe die plotselinge verandering in Simon was ontstaan ; zij peinsde er over, doch deed geen vragen,

— zij wachtte geduldig af, dat Simon zelf er over spreken zou, als antwoord op hare vurige bede: »Heere Jezus, openbaar U aan mijnen zoon, zooals Gij U aan mij hebt geopenbaard!« Intusschen vloeyde haar hart over van innige dankbaarheid, als zij bemerkte hoe Simon zelf naar het avonduurtje verlangde; — hij luisterde met stille aandacht, deed af en toe een vraag en overlegde het gehoorde in het binnenste zijns harten. En Hij, die gezegd heeft: »Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde,« zag van uit Zijne heerlijke woonplaats in liefde neder op den ernstigen, strijdenden knaap, — luisterde naar de vurige bede der liefhebbende moeder: Hij zou licht geven op Zijnen tijd.

Op een helderen winterdag in het begin van December had Simon een groot pak naar het naburige dorp gebracht, en keerde langs de vaart huiswaarts. Het had na den bewusten Woensdag in November afwisselend wat gedooïd, gesneeuwd en gevoren, maar nu was het bosch weer in vollen wintertooi, en de vaart met een dikke ijskorst bedekt. Het was zoo stil om hem henen, — geen geluid kwam tot hem — hij kon zich geheel overgeven aan zijne overpeinzigen. Gisterenavond had moeder zulk een wonderschoone geschiedenis voorgelezen, de geschiedenis van Bartimeüs, den blinde van Jericho! Hoe hartroerend was de smeekbede van den armen blinde, hoe vertrouwend en vol geloof, — »Zone Davids, Zone Davids, ontferm U mijner!« had hij niet opgehouden te roepen.

Ja, de menschen hadden hem het zwijgen willen opleggen, — zij hadden hem willen verhinderen tot den Heer te gaan, maar Hij had geluisterd naar Bartimeüs' smeekingen, Hij, de Barmhartige, die vermoelden en belasten tot zich riep, die ongelukkigen ter hulpe snelde om hen te steunen en te troosten! Hij had Bartimeüs' bede verhoord, Hij had hem ziende gemaakt, Hij de Machtige!

Dat had immers Jesaja ook geprofeteerd van den Messias, toen hij sprak: — »Hij zal openen der blinden oogen!« — Was dan niet Jezus van Nazareth degene die komen zou, — naar wiens komst duizenden en duizenden verlangend hadden uitgezien?

O, wie zou helpen — wie zou raden? — en het was als hoorde hij vaders stem, die hem toefluisterde: »de Heer zal licht geven, mijn zoon!«

Ja, ja, God in den hemel zou licht zenden, licht en waarheid op Zijnen tijd.

Plotseling hoorde hij stemmen in de verte, — hij zag op — waren dat niet de jongens, die hem drie weken geleden hadden geplaagd en uitgejouwd, Tom en zijne vriendjes? ja, zij waren het, — zij liepen vlak langs de vaart, en wierpen steenen op het ijs! Was het soms om te probeeren of het ijs sterk genoeg was? zij zagen hem niet achter de boomen — al hun aandacht was op het ijs gericht!

»Zij zullen er toch niet aan denken om op het ijs te gaan glijden,« dacht Simon met schrik, »hier waar het zoo gevaarlijk is?« — Hij ging sneller om dichterbij hen te zijn, en te hooren wat zij zeiden; — ja, waarlijk, Tom trachtte zijn twee makkers over te halen om met hem op het ijs te gaan; »kijk eens,« riep hij juichend, »die dikke steen valt er niet eens door, het ijs is sterk genoeg!« — »O, dat gaat mis,« dacht Simon, »weet hij dan niet dat het ijs hier door de grondstroomingen dikwijls losschiet? wat zal ik doen? — zal ik roepen en waarschuwen? ach, zij zullen toch niet luisteren, — zij zullen den jodenjongen weêr uitjouwen, en ik zal driftig worden en slechte dingen zeggen!« — Simon was nu op gelijke hoogte met het drietal, — hij hoorde hoe Toms vriendjes hem van zijn voornemen trachtten af te brengen — hij lachte hen uit, en plotseling tot groote ontsteltenis van Simon, sprong hij op het ijs met den blijden uitroep: »Kom, wie doet er mee, — 't is wat heer-

lijk glijden hier!« — en vroolijk gleeed Tom voorwaarts. Daar weerklinkt een vreeselijke gil, gevolgd door het schreeuwen der beide knapen. — »Hulp, hulp!« is Simons angstkreet, »hij is door het ijs gezakt!« met één sprong, in minder dan één oogenblik tijds is hij bij de plek, — hij werpt zijn jas uit, slaat het dikke touw van het weggebrachte pak om den stam van een boom aan den oever, en springt Tom achterna. »Haal hulp in de boerderij,« roept hij den jongens toe, tegelijk grijpt hij Tom bij den arm; »houd me vast, Tom, ik zal je redden!« — Ongelukkig klemt Tom zich vast aan Simons been, en trekt hem zoo mee naar de diepte. Met alle krachtsinspanning houdt Simon den drenkeling vast, — het wordt hem bijna onmogelijk; — Tom, door de strooming medegevoerd, houdt krampachtig het been van Simon omklemd, trekt hem verder mede — het touw wordt steeds strakker gespannen — dadelijk zal het breken, — en dan, — ja, dan verzinken beiden in de diepte. »Heere Jezus, help ons!« is plotseling de bede, die uit Simons hart ten hemel rijst, »red ons! wij vergaan!« — »Doe je best om boven te blijven,« roepen stemmen in de verte, »wij zijn dadelijk bij je!«

Met een laatste wanhopige inspanning tracht Simon weerstand te bieden aan de kracht, die hem naar beneden trekt, — hij kan niet meer, — het touw breekt — zij verzinken... neen, Godlof, sterke handen grijpen hen, trekken hen naar omhoog — zij zijn gered!

De beide knapen werden naar de boerderij gebracht; een der boerenknechts spoedde zich dadelijk naar het dorp om aan den Heer en Mevrouw Grave en vrouw Abels mede te deelen, welk treurig ongeval hun kinderen was overkomen. Toms vader was nog niet uit de stad teruggekeerd; Mevrouw Grave, hevig ontsteld, reed dadelijk met den dokter naar de boerderij, en zond tegelijk een vigelante naar vrouw Abels, wier woning nog moest worden opgespoord. De bewoners der boer-

derij hadden reeds met de grootste zorg al het mogelijke aangewend om noodlottige gevolgen te voorkomen; bij Tom was dit spoedig gelukt, doch hij zag nu met angst de komst zijner ouders te gemoet! — wat zouden zij zeggen, nu door zijn schuld de arme Simon in zoo groot levensgevaar verkeerde? — Het was inderdaad heel treurig met Simon gesteld; ondanks alle zorgen lag hij daar bleek en roerloos. De zwakke polsslag bewees, dat hij nog in leven was, anders zou men zeker hebben gedacht dat Simon zijn heldhaftig gedrag met den dood had moeten bekoopen. Gelukkig, daar was de dokter, — angstig sloegen allen hem gade, terwijl hij Simon onderzocht; hij schudde het hoofd; »de krachtsinspanning is te groot voor hem geweest,« zeide hij, »maar wij zullen ons best doen!« — Zachte wrijvingen, warme kruiken, opwekkende middelen, alles werd met hulp van den dokter gedaan om Simon weer bij te brengen; in het begin scheen echter al die zorg niet te zullen baten, maar de dokter gaf den moed niet op, en Gode zij dank, eindelijk werd de ademhaling, hoewel nog zeer flauw, toch meer geregeld — ja, daar sloeg Simon even de oogen op, hij zag om zich heen. »Tom«, fluisterde hij met nauw hoorbare stem.

»Gered, mijn jongen, gered door je flink en moedig optreden,« antwoordde de dokter geroerd. »Dank, Heere Jezus!« en een uitdrukking van vrede verspreidde zich over zijn bleek gelaat. Tom, in dekens gewikkeld, mocht naar huis worden overgebracht; o, hoe treurig was het hem te moede; welk een bitter berouw vervulde zijn hart, toen hij bij het heengaan nog een blik wierp op het doodsbleek gelaat van Simon; schreiend vertelde hij, tehuis gekomen, aan zijne moeder wat eenige weken geleden was voorgevallen, en Nelly voegde er bij wat Simon haar toen had beloofd. Diep geroerd drukte Mevrouw Grave haar jongste lieveling aan het hart; was zij niet in Gods hand het middel geweest, om Simons

hart te openen voor de roepstem van den Heiland? ja, uit den mond der kinderen wordt den Heer lof bereid! — »Zou Simon sterven, Moeder?« vroeg Nelly op angstigen toon. »Wij zullen niet ophouden voor hem te bidden, mijn lieve; Hij die hen gered heeft uit de diepte, is machtig om Simon voor zijne moeder en ons allen in het leven te behouden,« en bij het bed van Tom zond Mevrouw Grave een innige bede ten hemel voor den redder van haar zoon. Tom kon niet veel zeggen, maar telkens herhaalde hij schreiend bij zichzelf: »Heere Jezus, vergeef mij! — maak Simon toch beter, ik smeekeer U om!« —

Vrouw Abels bleef natuurlijk bij haar jongen; op verzoek van Mevrouw Grave had de vriendelijke boerin een kamer beschikbaar gesteld voor den zieken jongen en zijne moeder, terwijl Mevrouw Grave zich met de zorg voor Roosje belastte. Niets werd voor Simons verpleging gespaard, en toen de aanvallen van bewusteloosheid langzamerhand wegbleven, gaf de dokter meer hoop op herstel. Het waren angstige uren, welke vrouw Abels dien eersten nacht aan de legerstede van haren zoon doorbracht, doch te midden van angst en zorgen kwam er een glans van vreugd over haar bleek gelaat, toen Simon hare hand vatte en met zwakke stem zeide: »Moeder, ik heb den Heiland gevonden, Hij heeft ons gered!«

Na verloop van eenige dagen was Simon zoo ver in krachten toegenomen, dat hij naar de woning van den Heer en Mevrouw Grave mocht worden overgebracht; daar zou hij blijven totdat hij geheel hersteld zou zijn. Tom was wel een weinig ongerust en zag erg op tegen de komst van Simon; »zou Simon er nog aan denken, dat ik hem zoo dikwijls heb geplaagd en uitgejouwd,« vroeg hij zich zelve af, maar toen Simon hem bij zijne komst verheugd de hand toestak met de woorden: »Hoe heerlijk, Tom, dat je niet eens ziek bent geweest,« was

alle vrees geweken, en deed Tom zijn uiterste best om Simon op allerlei wijze genoeg te verschaffen; plagen en spotten had hij gelukkig voorgoed afgeleerd.

De lieve Nelly bracht menig zonnestraaltje in Simons ziekvertrek; zij las hem mooie verhalen voor, leerde met hem de mooie Kerstliederen voor de aanstaande Kerstfeestviering op de Zondagsschool, en Simon herhaalde ze in stilte voor zich zelven.

Ja, het waren heerlijke dagen, die dagen van herstel en toenemende kracht, waarin hij gevoelde dat alles voor en in hem was veranderd; niemand begreep hem zoo goed als zijne moeder, die hem nu dierbaarder was dan ooit te voren. Samen spraken zij over het heerlijke en wonderbare van den Heiland; had Hij niet in Zijne groote ontferming moeder en zoon nader tot elkander gebracht, nu zij beiden in Hem hunnen Messias, hunnen Verlosser hadden gevonden? Roosje mocht Moeder altijd vergezellen, wanneer een bezoek aan Simon werd gebracht, maar hoe blijde zij ook was weder bij haar broer te zijn, zij bleef niet lang bij hem; ongemerkt wist zij de kamer te verlaten, en dan duurde het niet lang of men hoorde haar vroolijken kinderlach — Nelly speelde met haar, en eerst dan was kleine Roos recht in haar nopjes. De Heer en Mevrouw Grave hadden den predikant in Amsterdam medegedeeld welk een heerlijke verandering in het gezin der weduwe Abels had plaats gegrepen; zoodra zijne drukke bezigheden hem dit veroorloofden, kwam hij moeder en zoon bezoeken, reeds dadelijk voelde hij zich aangetrokken tot den ernstigen knaap; zelden had hij op zoo'n jeugdigen leeftijd zoo veel vurige belangstelling, zulk diep nadenken ontmoet! »Kon ik hem maar onder mijn leiding hebben,« zeide Ds. A. tot den Heer en Mevrouw Grave; »zijne geloofsgenooten en familiebetrekkingen zullen het den armen knaap al heel moeielijk maken!«

Tot groote geruststelling van zijne vrienden, werd dan

ook door de medewerking van vele belangstellenden een gelukkige uitweg gevonden. Het gezin Abels zou zich te Amsterdam vestigen, zoodra Simon geheel zou zijn hersteld; voor vrouw Abels werd een aardig winkelzaakje gevonden, Simon zou voor den boekhandel worden opgeleid, en wat bovenal hun hart met dankbare blijdschap vervulde, moeder en zoon zouden in de gelegenheid worden gesteld om zich voor te bereiden tot de openlijke belijdenis van Hem, die hen, de dwalenden, tot zich had getrokken met koorden van teedere goddelijke liefde.

De avond vóór Kerstmis was daar; Simon zou voor het eerst beneden komen; aan den arm zijner gelukkige moeder trad hij de kamer binnen, waar de vriendelijke lichtjes van den Kerstboom hem tegenstraalden en schenen toe te roepen:

»Kom tot uw Heiland, toef langer niet,
Kom nu tot Hem, die redding u biedt,
Die ook voor u Zijn Hemel verliet, —
Hoor naar Zijn roepstem: »Kom!«

Het donkere oog van Simon schitterde, — zijn ernstig, nog bleek gelaat werd gekleurd met den blos van innerlijke heilige vreugd, — ja, ook hij kon, ook hij mocht zijne stem verheffen tot lof van den Heiland, — ook hij mocht mede instemmen in het lied der Engelen:

»God heeft in den mensch behagen,
»Vreed' op aarde, — Jezus leeft!
»Alles loov' wat adem heeft!
»God heeft in den mensch behagen!«

